

The Development of a Curriculum for Enhancing Standard Thai Pronunciation Ability Based on Phonetic Approaches for Ethnic Students

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน
ตามแนวทางศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์

Received: Dec 27, 2025

Revised: Jan 28, 2026

Accepted: Feb 2, 2026

Natchaya Panthaka (ณัฐชยา ปันทกา)*

*Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*

Kedthip Sirichaisin (เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์)

*Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*

Panisara Chanpala (ปณิสรา จันทร์ปาละ)

*Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*

*Corresponding Author Email: natchaya.panth@gmail.com

Abstract

This research aimed to 1) develop and validate the quality of a curriculum for enhancing Standard Thai pronunciation abilities based on phonetic approaches for ethnic students, and 2) examine the effects of implementing the curriculum for enhancing Standard Thai pronunciation abilities based on phonetic approaches for ethnic students. This study employed a pre-experimental design using a one-shot case study approach. The sample consisted of 20 Pga K'Nyau ethnic students enrolled in the first semester of the 2025 academic year in the Bachelor of Education program at Lampang Rajabhat University, selected through voluntary sampling. The research instruments included a curriculum and supplementary materials for enhancing Standard Thai pronunciation abilities based on phonetic approaches for ethnic students, and a Standard Thai pronunciation assessment test. Statistical analyses employed percentages, means, and standard deviations.

The findings revealed that

(1) The developed curriculum for enhancing Standard Thai pronunciation abilities based on

phonetic approaches for ethnic students comprised six components: background and significance of the curriculum, curriculum objectives, curriculum content structure, teaching and learning activities, media and learning resources, and measurement and evaluation. The appropriateness evaluation of the curriculum, as assessed by five experts, yielded an overall mean score at the highest level, while the appropriateness evaluation of the supplementary materials also achieved the highest level.

(2) The results of implementing the curriculum for enhancing Standard Thai pronunciation abilities based on phonetic approaches for ethnic students, when compared to the 80% criterion, exceeded the threshold with a mean score of 26.40 points, equivalent to 88%.

The key knowledge contribution from this research is a five-step learning process for developing Standard Thai pronunciation: Step 1 – Learning the principles, positions, and organs involved in sound production; Step 2 – Learning phonemes corresponding to the sound-producing organs; Step 3 – Comparing phonemes between the native language and Standard Thai to identify problematic sounds; Step 4 – Practicing pronunciation of problematic sounds in Standard Thai; and Step 5 – Assessing Standard Thai pronunciation based on phonetic approaches.

Keywords: Curriculum Development; Phonetics; Standard Thai pronunciation; Ethnic Students

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสหศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสหศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยการทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Designs) โดยใช้แบบทดสอบกลุ่มเดียว (The One-Shot Case Study) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชาติพันธุ์ ปกกาเกษณอยู่ที่ศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบอาสาสมัคร (Voluntary Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสหศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ และแบบวัดความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการสร้างหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสหศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมา

และความสำคัญของหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ทั้งนี้ผลการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับ นักศึกษาชาติพันธุ์ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการพิจารณาความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทาง สัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ โดยมีค่าเฉลี่ยของ คะแนน 26.40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88

ทั้งนี้ข้อค้นพบเชิงองค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาออกเสียง ภาษาไทยมาตรฐาน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เรียนรู้หลักการ ตำแหน่ง อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง ขั้นตอนที่ 2 เรียนรู้หน่วยเสียงที่สอดคล้องกับอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง ขั้นตอนที่ 3 เปรียบต่าง หน่วย เสียงภาษาแม่และภาษาไทยมาตรฐานเพื่อหาหน่วยเสียงที่มีปัญหาในการออกเสียง ขั้นตอนที่ 4 ฝึกออก เสียงที่เป็นปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานขั้นตอนที่ 5 ประเมินการออกเสียงภาษาไทย มาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร; สัทศาสตร์; การออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน; นักศึกษาชาติพันธุ์

บทนำ

ภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาราชการและสื่อกลางสำคัญในการสื่อสารทุกภาคส่วน ของสังคมไทย โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษาซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีความสามารถในการใช้ ภาษาไทยมาตรฐานอย่างถูกต้องและชัดเจน ไม่เพียงเพื่อถ่ายทอดความรู้ แต่ยังเป็นแบบอย่างทางภาษา และวัฒนธรรมสำหรับคนรุ่นถัดไป การออกเสียงภาษาไทยอย่างถูกต้องและชัดเจนส่งเสริมให้ การสื่อสารในห้องเรียนเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่ความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างครูและนักเรียน และเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการพูดและการนำเสนอที่จำเป็นต่อวิชาชีพ รวมถึง การยกระดับภาพลักษณ์ของครูและประสิทธิภาพการเรียนรู้อย่างยั่งยืน (วรระณี แกมเกตุ, 2563) ความสามารถในการใช้ภาษาไทยมาตรฐานอย่างถูกต้องจึงเป็นทักษะพื้นฐานและปัจจัยสำคัญ ของการประกอบอาชีพครูที่มีคุณภาพ

ปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏในภูมิภาคต่าง ๆ ได้เปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่นักศึกษาที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์มากขึ้น มหาวิทยาลัย ราชภัฏลำปางเป็นหนึ่งในสถาบันที่มีนักศึกษาชาติพันธุ์จำนวนมากเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ โดยเฉพาะชาติพันธุ์ปกากะญอซึ่งมีรากฐานทางวัฒนธรรมและภาษาแม่ที่เป็นเอกลักษณ์ ส่งผล ต่อทักษะการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน จากการสำรวจเบื้องต้นและการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน พบว่า

นักศึกษาชาติพันธุ์จำนวนมากมีปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน เช่น การออกเสียงวรรณยุกต์ การออกเสียงพยัญชนะบางตัว และการออกเสียงสระประสม ปัญหาเหล่านี้ส่วนใหญ่มาจากอิทธิพลของภาษาแม่และความแตกต่างของระบบเสียงระหว่างภาษาแม่กับภาษาไทยมาตรฐาน โดยภาษาปกากะญอเป็นภาษาในตระกูลจีน-ทิเบต ซึ่งมีระบบเสียงและโครงสร้างทางภาษาที่แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานอย่างชัดเจน ส่งผลต่อการเรียนรู้และการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน โดยเฉพาะในด้านระบบวรรณยุกต์ การออกเสียงพยัญชนะท้าย และการออกเสียงสระประสม ซึ่งมักเป็นปัญหาสำคัญสำหรับนักศึกษาในกลุ่มนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของหลายเรื่องสนับสนุนความสำคัญของปัญหานี้ กษมา สุรเดชา และคณะ (2568) ศึกษาแบบแผนการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวคิดทางภาษาศาสตร์และแนวการสอนแบบเน้นประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้ภาษาโดยใช้เทคโนโลยี (TELL) เพื่อแก้ปัญหาการออกเสียงภาษาไทยในนักศึกษาชาติพันธุ์ ในขณะที่สุนารี ฝิปากเพระ (2563) และชยันต์ ประทุมมาศ (2564) แสดงให้เห็นว่าการใช้แนวทางสัตศาสตร์สามารถพัฒนาทักษะการออกเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกิริติ นันทพงษ์ (2567) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3P Model สำหรับนักเรียนชาวกะเหรี่ยงที่ประสบความสำเร็จ

สัตศาสตร์ (Phonetics) เป็นศาสตร์สาขาหนึ่งในภาษาศาสตร์ที่มุ่งศึกษาเสียงของมนุษย์อย่างเป็นระบบและมีหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจกลไกการเกิดเสียงพูด กระบวนการทางกายภาพของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง ตลอดจนจนการวิเคราะห์เสียงพูดเพื่อแยกแยะความแตกต่างของเสียงที่ใกล้เคียงกัน (อมร ทวีศักดิ์, 2542; นันทนา รณเกียรติ, 2554) การพัฒนาหลักสูตรถือเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีผู้เรียนจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เข้ามารับการศึกษาในระบบเดียวกัน หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นอย่างเหมาะสมจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเหล่านี้ มีโอกาสพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเท่าเทียม และสามารถใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการสื่อสารทางวิชาการและวิชาชีพได้อย่างมั่นใจ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2562; ทิศนา แคมมณี, 2553)

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมด้านการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานโดยใช้แนวทางสัตศาสตร์จึงเป็นการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นความเข้าใจอย่างเป็นระบบในระดับเสียง หน่วยเสียง และกลไกการเกิดเสียง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการออกเสียงที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรเข้ากับแนวทางสัตศาสตร์ที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ หลักสูตรนี้จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาชาติพันธุ์ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีภาษาแม่ต่างจากภาษาไทยและมักประสบปัญหาในการออกเสียงบางหน่วยเสียง ซึ่งมีผลต่อความเข้าใจของผู้รับสารและความมั่นใจของผู้เรียน

การวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายระดับ ในระดับปัจเจก นักศึกษาชาติพันธุ์จะได้รับการพัฒนาทักษะการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้มีความมั่นใจในการสื่อสาร

และพร้อมสำหรับการประกอบวิชาชีพครู ในระดับสถาบัน คณะครุศาสตร์จะมีหลักสูตรส่งเสริมที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิตครูที่ผลิตออกไปในระดับชาติ การวิจัยนี้สนับสนุนนโยบายการยกระดับคุณภาพการผลิตครูตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 และสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้บัณฑิตครูต้องสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและเป็นมืออาชีพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน ตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน ตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)

เป็นแนวคิดที่อธิบายถึงการพัฒนาหลักสูตร คือ กระบวนการหรือขั้นตอนในการปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ดียิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันหรือปัญหาในแต่ละยุคสมัย หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการจำเป็นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และอนาคต ที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับสภาพสังคม และบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด พร้อมทั้งมีการกำหนดเนื้อหาของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล และอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่วางไว้ โดยศึกษาจาก Taba (1962) ; Tyler (1975); Saylor and Alexander (1974); Oliva (1992) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของทาบา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอนได้แก่ 1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย 3. การกำหนดเนื้อหา/สาระ 4. กำหนดมาตรการวัดและประเมินผล 5. การนำหลักสูตรไปใช้ 6. การประเมินผลหลักสูตร 7. การปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตร เพื่อไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสัทศาสตร์

สัทศาสตร์ (Phonetics) หมายถึง เป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาเรื่องเสียงพูดของมนุษย์ที่ไม่ระบุ

เจาะจงว่าเสียงพูดนั้น ๆ เป็นเสียงในภาษาใด โดยศึกษาการออกเสียง ถ่ายทอดเสียง และการรับฟังเสียงเป็นการวิเคราะห์และแบ่งเสียงออกเป็นประเภทต่าง ๆ ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะครอบคลุมถึงการศึกษาในรายละเอียดของกระบวนการในการผลิตเสียง อวัยวะต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดเสียงในภาษาประเภทต่าง ๆ ของเสียงที่เกิดขึ้น ตลอดจนจลนศาสตร์ทางฟิสิกส์ของเสียงเหล่านั้นและบทบาทของเสียงเหล่านั้นในภาษา (วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์, 2524; อมร ทวีศักดิ์, 2535; พิณทิพย์ ทวยเจริญ, 2547; อภิลักษณ์ ธรรมทวีธิกุล, 2552; ฉลวย บุญประเสริฐ, 2553)

นอกจากนี้ สัทศาสตร์เป็นศาสตร์ที่อธิบายถึงกระบวนการเปล่งเสียงพูดในกระบวนการดังกล่าวจะต้องมีผู้พูดและผู้ฟัง การที่จะเปล่งเสียงพูดออกมาได้นั้น ต้องเริ่มจากผู้พูดจะต้องคิดก่อนว่าตนต้องการจะพูดอะไร เนื้อหาเป็นอย่างไร เกี่ยวกับอะไรมีการเลือกสรรคำพูดและเรียบเรียง ถ้อยคำให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษานั้น ๆ ต่อจากนั้นสมองจะส่งแรงกระตุ้นผ่านเส้นประสาท (Motor nerves) ไปยังกล้ามเนื้อของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงภายในปาก เช่น กล้ามเนื้อของลิ้น กล้ามเนื้อของริมฝีปาก การเคลื่อนไหวของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงภายในปากดังกล่าวจะทำให้ช่องทางเดินของกระแสลมภายในช่องคอ ช่องปากแปรเปลี่ยนไป ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเป็นเสียงพูดต่างกันออกไป เสียงพูดเมื่อออกจากปากแล้วจะเคลื่อนผ่านออกมาในรูปของคลื่นเสียง (Sound waves) ซึ่งจะผ่านไปยังหูของผู้ฟัง ต่อจากนั้นประสาทหูจะส่งแรงกระตุ้นผ่านเส้นประสาทความรู้สึก (Sensory nerves) ไปยังสมองของผู้ฟัง ต่อจากนั้นประสาทสมองจะแปลความหมายออกมาให้ผู้ฟังรับรู้ว่าสิ่งที่ได้ยินนั้นคืออะไร มีความหมายอย่างไร (นันทนา รัตนเกียรติ, 2554)

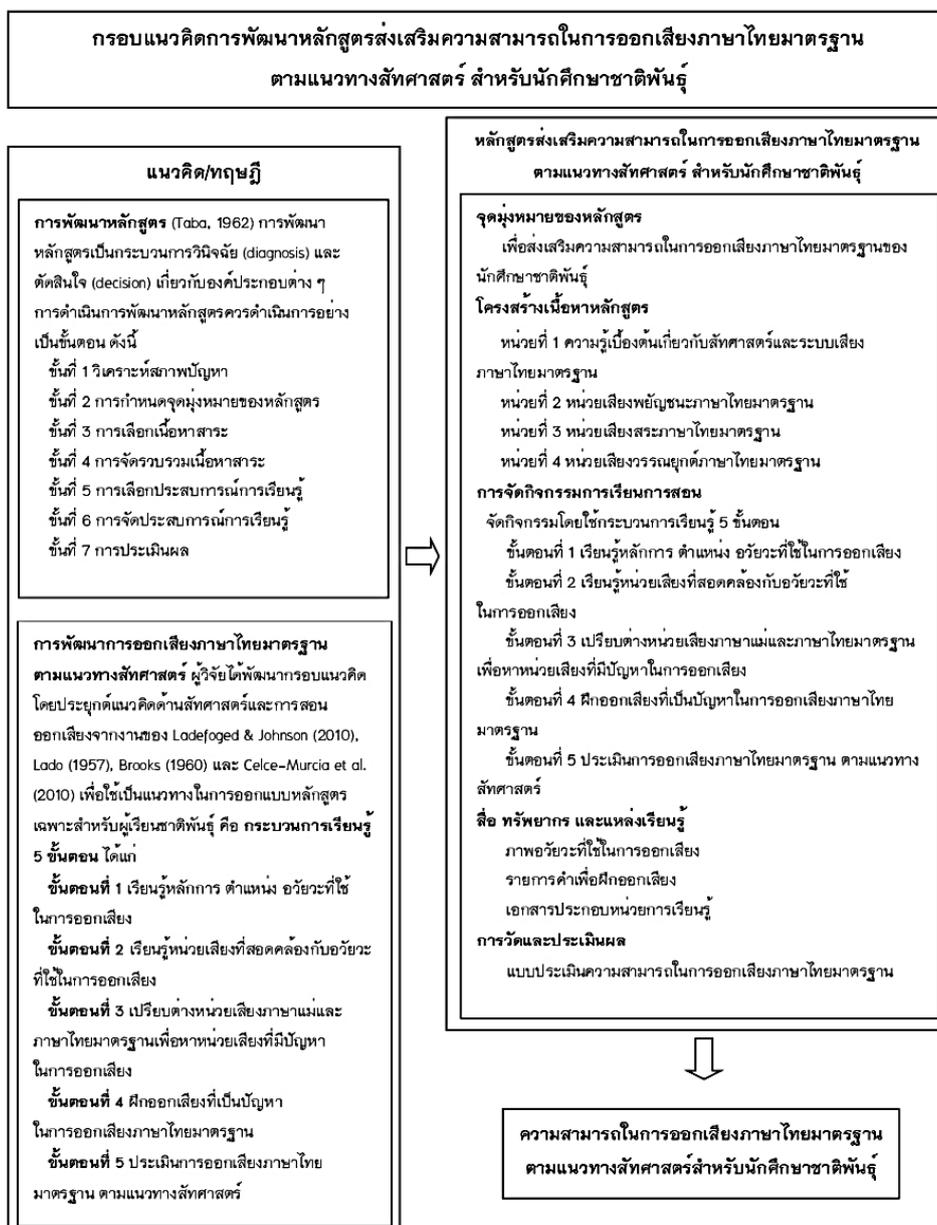
จากนิยามและคำจำกัดความที่กล่าวไว้สรุปได้ว่า สัทศาสตร์ คือการศึกษาเรื่องเสียงที่ใช้ในภาษาหรือเสียงพูดของมนุษย์ซึ่งไม่จำเพาะเจาะจงว่าจะเป็นเสียงพูดในภาษาใด โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ศึกษาทั้งด้านการผลิตเสียงพูด การส่งผ่านเสียงพูด การรับรู้เสียงพูด การบันทึกเสียงเพื่อวิเคราะห์หรือบรรยายลักษณะของเสียงเพื่อหาคุณสมบัติของเสียง เช่น คลื่นเสียง ความถี่ของเสียง ค่าระยะเวลา เพื่อให้สามารถใช้ความรู้ความเข้าใจดังกล่าวอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษาได้ถูกต้อง

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน

การออกเสียงภาษาไทยเป็นองค์ประกอบสำคัญของการใช้ภาษาในการสื่อสาร โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาในบริบทของภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งเป็นรูปแบบทางภาษาที่ได้รับการยอมรับและใช้เป็นเกณฑ์กลางในการสื่อสารในระดับประเทศ การออกเสียงหรือการอ่านออกเสียง คือ การเปล่งเสียงถ้อยคำและเครื่องหมายต่าง ๆ ที่เขียนไว้ออกมาให้ชัดถ้อยชัดคำและให้เป็นที่เข้าใจแก่ผู้ฟัง โดยความชัดเจนหมายถึง ออกเสียงได้ชัดถ้อยชัดคำ ทั้งเสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ และคำควบกล้ำ ความถูกต้องคือ สามารถออกเสียงตามหลัก ตามอักขรวิธีของไทยหรือภาษาอื่นที่ไทยนำมาใช้ ทั้งนี้ การฝึกออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานยังประกอบด้วยหลักการขั้นตอนตั้งแต่การควบคุมลมหายใจ ลักษณะการออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ (นพดล จันทรเพ็ญ, 2532; พิณทิพย์ ทวยเจริญ, 2547) นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์การสนทนออกเสียงจาก Ladefoged & Johnson (2010), Lado (1957), Brooks (1960)

และ Celce–Murcia et al. (2010) โดยการฝึกออกเสียงภาษาที่ไม่ใช่แม่ ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ว่าเสียงพูดถูกผลิตออกมาอย่างไร อวัยวะใดที่เกี่ยวข้อง และตำแหน่งการออกเสียงต่าง ๆ รวมถึงเปรียบเทียบภาษาแม่กับภาษาเป้าหมาย หาความเหมือน ความแตกต่าง ทำนายปัญหาในการออกเสียงภาษาเป้าหมาย และการฝึกอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างนิสัยการออกเสียงที่ถูกต้อง ดังนั้น การออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานจึงไม่ใช่เพียงการเปล่งเสียงตามธรรมชาติ แต่เป็นการออกเสียงที่มีระบบ

จากการศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีข้างต้น ผู้วิจัยได้นำกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบตา (Taba) ร่วมกับแนวทางสัทศาสตร์ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน ตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์” ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยการทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Designs) โดยใช้แบบทดสอบกลุ่มเดียว (The One-Shot Case Study)

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาชาติพันธุ์ชั้นปีที่ 1 – 4 ที่ศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 215 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชาติพันธุ์ปกากะญอ ชั้นปีที่ 1 – 4 ที่ศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบอาสาสมัคร (Voluntary Selection)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 หลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2 เอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน ตามแนวทางศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.3 แบบประเมินความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน ตามแนวทางศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

4.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร ผู้วิจัยเลือกใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ Tabá (1962) เนื่องจากหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาเป็นหลักสูตรระดับหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน คือ 1) การวินิจฉัยความต้องการ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การเลือกเนื้อหา 4) การจัดองค์ประกอบของเนื้อหา 5) การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) การจัดองค์ประกอบของประสบการณ์การเรียนรู้ 7) การวินิจฉัยสิ่งที่ประเมินการเลือกวิธีการสำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

4.1.2 ผู้วิจัยศึกษาบริบทเกี่ยวกับปัญหาการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานของนักศึกษาชาติพันธุ์ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อนำประเด็นต่าง ๆ มาจัดเรียงลำดับความสำคัญเพื่อกำหนดประเด็นในการพัฒนาหลักสูตร

4.1.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสัทศาสตร์ และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นหลักการของ “หลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน ตามแนวทางสัทศาสตร์สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์”

4.1.4 จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร 2) จุดประสงค์ของหลักสูตร 3) โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร/จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในหลักสูตร 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ของหลักสูตร 6) การวัดและประเมินผลของหลักสูตร โดยโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร/จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในหลักสูตร ประกอบด้วยหน่วยการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วย ใช้เวลา 20 ชั่วโมง ดังนี้ หน่วยที่ 1 ความเป็นเบื้องต้นเกี่ยวกับสัทศาสตร์และระบบเสียงภาษาไทย ใช้เวลา 2 ชั่วโมง หน่วยที่ 2 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยมาตรฐาน ใช้เวลา 8 ชั่วโมง หน่วยที่ 3 หน่วยเสียงสระในภาษาไทยมาตรฐาน ใช้เวลา 6 ชั่วโมง หน่วยที่ 4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ในภาษาไทยมาตรฐาน ใช้เวลา 4 ชั่วโมง ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วย กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 เรียนรู้หลักการ ตำแหน่ง อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง ขั้นตอนที่ 2 เรียนรู้หน่วยเสียงที่สอดคล้องกับอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง ขั้นตอนที่ 3 เปรียบต่างหน่วยเสียงภาษาแม่และภาษาไทยมาตรฐานเพื่อหาหน่วยเสียงที่มีปัญหาในการออกเสียง ขั้นตอนที่ 4 ฝึกออกเสียงที่เป็นปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 5 ประเมินการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์ ผู้วิจัยใช้วิธีการวัดและประเมินผลเป็นแบบประเมินความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน มีลักษณะเป็นรายการคำทดสอบและประโยคทดสอบ จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน

จากนั้นนำหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน ตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนที่มีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลที่มีประสบการณ์การสอน ไม่น้อยกว่า 3 ปี ผู้เชี่ยวชาญด้านสัทศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาวิชาภาษาไทย โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป และนำผลการตรวจให้คะแนนตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม

4.1.5 ปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน ตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ เป็นรูปเล่มสมบูรณ์ พร้อมที่จะนำไปใช้จริงกับนักศึกษาต่อไป

4.2 ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการประเมินความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน โดยใช้แบบรายการและประโยคทดสอบ โดยนำไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาชาติพันธุ์ปกากะญอ ชั้นปีที่ 1 – 4 ที่ศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 20 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ ผู้วิจัยทำการประเมินคุณภาพของหลักสูตรฯ โดยนำแบบประเมินคุณภาพองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรฯ ซึ่งเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่าน แล้วอย่างสมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน นำผลการตรวจ ให้คะแนนตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ ผู้วิจัยทำการประเมินความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน มีลักษณะเป็นรายการคำทดสอบและประโยคทดสอบ จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน และผู้วิจัยสรุปผลความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานหลังการใช้ส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผลการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน ตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ แสดงผลได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
2. จุดประสงค์ของหลักสูตร	4.93	0.26	มากที่สุด
3. โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร/จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในหลักสูตร	4.85	0.37	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร	4.75	0.44	มากที่สุด
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้ของหลักสูตร	4.60	0.50	มากที่สุด
6. การวัดและประเมินผลของหลักสูตร	4.60	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.76	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.76 , S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร (\bar{X} = 5.00 , S.D. = 0.00) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ สื่อและแหล่งเรียนรู้ของหลักสูตร (\bar{X} = 4.60 , S.D. = 0.50) และการวัดและประเมินผลของหลักสูตร (\bar{X} = 4.60 , S.D. = 0.50)

ตารางที่ 2 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. คำชี้แจงการใช้หลักสูตร	4.93	0.26	มากที่สุด
2. คำชี้แจงสำหรับอาจารย์	4.90	0.32	มากที่สุด
3. คำชี้แจงสำหรับนักศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
4. แผนการดำเนินการหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
5. หน่วยการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.97	0.17	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการพิจารณาความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ คำชี้แจงสำหรับนักศึกษา ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) แผนการดำเนินการหลักสูตร ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) และหน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ คำชี้แจงสำหรับอาจารย์ ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.32)

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ จากการนำไปทดลองใช้กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรฯ ซึ่งผลปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ผลประเมินความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานของนักศึกษาหลังการเข้าร่วมหลักสูตรฯ

จำนวน (คน)	คะแนน เต็ม	\bar{X}	S.D.	คะแนนหลัง เข้าร่วมหลักสูตร เฉลี่ย (ร้อยละ)	เกณฑ์ที่ใช้เปรียบเทียบกับ คะแนนเฉลี่ย (ร้อยละ)	ผลการ เปรียบเทียบ
20	30	26.40	1.87	88.00	80.00	สูงกว่าเกณฑ์

จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยของผลประเมินความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานของนักศึกษาหลังการเข้าร่วมหลักสูตรฯ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่ง สูงกว่าเกณฑ์ โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนน 26.40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ตามที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน ตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยผลของการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน ตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์

ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นผลมาจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร และนำมาวิเคราะห์สร้างเป็นองค์ประกอบของหลักสูตร ตามแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรหลายท่าน โดยทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเลือกใช้ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ ทาบ่า (Taba, 1962) ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวินิจฉัยความต้องการ ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนหลังจากที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระจุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้ว ขั้นที่ 4 การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระที่ได้เลือกมาจัดลำดับ ขั้นที่ 5 การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ขั้นที่ 6 จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้โดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง และขั้นที่ 7 กำหนดสิ่งที่จะประเมินผล และวิธีการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรรัตน์ จาดแห (2565) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้กลวิธีการสอนแบบดี อาร์ ที เอ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ทั้งการประเมินหลักสูตรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จากการนำหลักสูตรฯ ไปใช้กับนักศึกษา ปกกาเกษะญอ ที่ศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 20 คน โดยหลักสูตรประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสัทศาสตร์และระบบเสียงภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยมาตรฐาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หน่วยเสียงสระในภาษาไทยมาตรฐาน และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐาน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง พบว่า นักศึกษาที่ผ่านการเข้าร่วมหลักสูตรฯ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน 26.40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่หลักสูตรได้รับการออกแบบให้นักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกฝนที่เป็นขั้นตอน ตามกรอบแนวคิดโดยประยุกต์แนวคิดด้านสัทศาสตร์และการสอนออกเสียงจากงานของ Ladefoged & Johnson (2010), Lado (1957), Brooks (1960) และ Celce-Murcia et al. (2010) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรเฉพาะสำหรับผู้เรียนชาติพันธุ์ คือ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 เรียนรู้หลักการ ตำแหน่ง อวัยวะที่ใช้ ในการออกเสียง

ในขั้นนี้ผู้สอนใช้แผนภาพและสื่อมัลติมีเดีย แสดงตำแหน่งและอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง เช่น ริมฝีปาก ลิ้น เพดานแข็ง เพดานอ่อน ฯลฯ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงกลไกทางสรีรวิทยาของการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานอย่างชัดเจน ก่อนเข้าสู่การเรียนรู้หน่วยเสียงจริง

ขั้นตอนที่ 2 เรียนรู้หน่วยเสียงที่สอดคล้องกับอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง

ในขั้นนี้ผู้สอนนำเสนอหน่วยเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ของภาษาไทย มาตรฐานอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการจัดหมวดหมู่ตามตำแหน่งและวิธีการออกเสียง (Place and Manner of Articulation) และมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษา ฝึกการแยกแยะเสียงผ่านแบบฝึกฟังเสียงที่ ถูกต้องและไม่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจในระบบเสียงภาษาไทยอย่างเป็นวิทยาศาสตร์

ขั้นตอนที่ 3 เปรียบต่างหน่วยเสียงภาษาแม่และภาษาไทยมาตรฐานเพื่อหาหน่วยเสียงที่มีปัญหาในการออกเสียง

ในขั้นนี้ผู้สอนใช้ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยมาตรฐานกับ ระบบเสียงภาษากะเหรี่ยงปกากะญอ เพื่อระบุหน่วยเสียงที่เป็นปัญหา เช่น เสียงพยัญชนะ ควบกล้ำ /ร/ /ล/ หรือเสียงวรรณยุกต์บางเสียงที่แตกต่างจากภาษาแม่ ซึ่งการดำเนินงานในขั้นนี้เป็นไป ตามแนวคิด Contrastive Analysis Hypothesis ของ Lado (1957) พร้อมทั้งให้นักศึกษาได้ออกเสียงเพื่อ พิสูจน์สมมติฐานและผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ทำให้การออกแบบกิจกรรมในขั้นตอนต่อไปสามารถ แกไขข้อบกพร่องของผู้เรียนได้อย่างตรงจุด

ขั้นตอนที่ 4 ฝึกออกเสียงที่เป็นปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน

ในขั้นนี้ นักศึกษาได้รับการฝึกฝนออกเสียงอย่างเข้มข้นและมีการทำซ้ำโดยเน้น เฉพาะหน่วยเสียงที่ถูกระบุว่าเป็นปัญหาในขั้นตอนที่ 3 โดยใช้เทคนิคการฝึกซ้ำและ คู่เทียบเสียง (Minimal Pairs) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความชำนาญในการควบคุมกลไกการออกเสียงจนสามารถ ออกเสียงที่ถูกต้องได้โดยอัตโนมัติ ซึ่งการฝึกฝนเฉพาะเจาะจงนี้เน้นการฝึกทักษะจนเกิดความชำนาญ

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน ตามแนวทางสัทศาสตร์

ในขั้นนี้มีการประเมินผลการออกเสียง โดยใช้แบบประเมินที่มีเกณฑ์การให้ คะแนนอิงตามหลักการสัทศาสตร์ และมีการประเมินความมั่นใจของตนเองหลังจากการฝึกฝนในแต่ละ หน่วย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลสะท้อนกลับทันที และสามารถนำผลไปปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่องซึ่ง เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจของนักศึกษาให้เพิ่มขึ้นตามผลการวิจัย

จากการเรียนรู้ของนักศึกษาตามหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียง ภาษาไทยมาตรฐาน ตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กับกิริติ นันทพงษ์ (2567) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการอ่านออกเสียง ภาษาไทยตามแนวทางสัทศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงพยัญชนะของนักเรียน ชาวกะเหรี่ยง โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และระยะที่ 2 การพัฒนา และ หาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขการนำไปใช้ โดยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 3

ขั้นตอน คือ 1) สอนเรื่อง “เสียง” ให้นักเรียนรู้จัก 2) ฝึกหัดการออกเสียง 3) อานเรียงอักษรสะกดแบบแจกลูกคำ และให้ชื่อว่า 3P Model และผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งยังสอดคล้องงานวิจัยของ กษมา สุรเดชา และคณะ (2568) เรื่อง รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวคิดทางภาษาศาสตร์และแนวการสอนแบบเน้นประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้ภาษาโดยใช้เทคโนโลยี (TELL) เพื่อแก้ปัญหาการออกเสียงภาษาไทยในนักศึกษาชาติพันธุ์ โดยผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักศึกษาชาติพันธุ์ ได้แก่ ปัญหาการออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ 2) รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทย มี (1) หลักการ (2) จุดมุ่งหมาย (3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (4) บทบาทผู้เรียนและผู้สอน และ (5) การวัดและประเมินผล 3) นักศึกษาชาติพันธุ์มีความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักศึกษามีความพึงพอใจหลังใช้รูปแบบระดับมากที่สุด

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย (ที่มา: ญัฐชยา ปันทกา และคณะ, 2568)

จากภาพที่ 2 ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบแนวคิดโดยประยุกต์แนวคิดด้านสัทศาสตร์และการสอนออกเสียงจากงานของ Ladefoged & Johnson (2010), Lado (1957), Brooks (1960) และ Celce-Murcia et al. (2010) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรเฉพาะสำหรับผู้เรียนชาติพันธุ์ คือ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 เรียนรู้หลักการ ตำแหน่ง อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง

ขั้นตอนที่ 2 เรียนรู้หน่วยเสียงที่สอดคล้องกับอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง

ขั้นตอนที่ 3 เปรียบต่างหน่วยเสียงภาษาแม่และภาษาไทยมาตรฐาน เพื่อหาหน่วยเสียงที่มีปัญหาในการออกเสียง

ขั้นตอนที่ 4 ฝึกออกเสียงที่เป็นปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์

สรุปและขอเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานตามแนวทางสัทศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์" ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในทุกประเด็น โดยผลการวิจัยในระยะแรกพบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและมีคุณภาพอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ 4.97 ในส่วนของผลการทดลองใช้หลักสูตรกับนักศึกษาปกากะญอ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง พบว่า นักศึกษามีพัฒนาการด้านการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนรู้เท่ากับ 26.40 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 80)

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า “กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน” ตามแนวทางสัทศาสตร์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้มาใช้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาการออกเสียงเฉพาะจุดและเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนชาติพันธุ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม เพื่อให้หลักสูตรนี้สามารถสร้างประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนและครอบคลุมบริบทของผู้เรียนชาติพันธุ์ ผู้วิจัยจึงเสนอขอเสนอแนะในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) ควรนำกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนไปใช้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 4 ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจกลไกการออกเสียงและสามารถฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ

2) ควรศึกษาและวิเคราะห์ระบบเสียงภาษาแม่ของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้สามารถระบุหน่วยเสียงที่เป็นปัญหาเฉพาะของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ได้อย่างแม่นยำ และสามารถปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

3) ควรประเมินความสามารถในการออกเสียงของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอในทุกหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ควรมีการศึกษาความคงทนของความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานของผู้เรียนในระยะยาว (เช่น 6 เดือน หรือ 1 ปี) เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของหลักสูตรในระยะยาว

2) ควรมีการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักศึกษาชาติพันธุ์กลุ่มอื่นที่มีพื้นฐานภาษาแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบผลและยืนยันความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักสูตรในวงกว้าง

3) ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตรกับเทคโนโลยี เช่น การใช้แอปพลิเคชันที่ให้ข้อมูลสะท้อนกลับด้านการออกเสียงเพื่อเพิ่มความสะดวกในการฝึกฝนด้วยตนเอง

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เอกสารรับรองเลขที่ 2568/254 (17)

เอกสารอ้างอิง

กษมา สุรเดชา, ทรงภพ ชุมนนุสร, จุฑารัตน์ เกตุปาน และกฤตยากาญจน์ โตพิทักษ์. (2568). รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวคิดทางภาษาศาสตร์และแนวการสอนแบบเน้นประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้ ภาษาโดยใช้เทคโนโลยี (TELL) เพื่อแก้ปัญหาการออกเสียงภาษาไทยในนักศึกษาชาติพันธุ์. *วารสารราชพฤกษ์*, 23(3), 20 – 35.

กิริติ นันทพงษ์. (2567). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการอ่านออกเสียงภาษาไทยตามแนวทางสัตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงพยัญชนะของนักเรียนชาวกะเหรี่ยง. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 14(2), 148 – 181.

จันทร์รัตน์ จาดแห. (2565). การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้กลวิธีการสอนแบบดี อาร์ ที เอ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง).

ฉลวย บุญประเสริฐ. (2553). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชยันต์ ประทุมมาศ. (2564). การใช้เทคนิคสัตศาสตร์ในการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 34(2), 101–115.

- ทีศนา แชมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนา รณเกียรติ. (2554). *สัทศาสตร์: การศึกษาเสียงพูดของมนุษย์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นพดล จันทรเพ็ญ. (2532). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)*.
- พิณทิพย์ ทวยเจริญ. (2547). *ภาพรวมการศึกษาสัทศาสตร์และภาษาศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการออกเสียงกับประสิทธิภาพการสอนของครู. *วารสารครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์*, 41(1), 45–60
- วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. (2524). *ภาษาศาสตร์ทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนารี ฝิปากเพราะ. (2563). การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ลัวะ. *วารสารวิจัยและพัฒนามนุษย์*, 9(2), 77–90.
- อภิรักษ์ณ์ ธรรมทวีธิกุล. (2552). *สัทศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมร ทวีศักดิ์. (2542). *สัทศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Brooks, N. (1960). *Language and Language Learning: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace.
- Celce–Murcia, M., Brinton, D. M., & Goodwin, J. M. (2010). *Teaching Pronunciation: A Course Book and Reference Guide* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Ladefoged, P., & Johnson, K. (2015). *A Course in Phonetics* (7th ed.). Stamford, CT: Cengage Learning.
- Lado, R. (1957). *Linguistics Across Cultures: Applied Linguistics for Language Teachers*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Oliva, P. F. (1992). *Developing the curriculum* (3rd ed.). HarperCollins Publishers.
- Saylor, J. G., & Alexander, W. M. (1974). *Planning curriculum for schools*. Holt, Rinehart and Winston.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. Harcourt, Brace & World.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. University of Chicago Press.